

Vegyestartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Table with subscription rates: Megjelen: hetenkint egyszer, csütörtökön. Előfizetési feltételek: Egész évre 6 ft., Félévre 3 ft., Negyed évre 1 ft. 50 kr. Hirdetések díjai: a háromhados petisor első hirdetésnél 4 kr., többszöri-nél 3 kr. Kiadóhivatal: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Beeskerekben.

Előfizetési felhívás a „Torontál” 1881. évi III-ik negyedére.

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy megrendeléseiket minél előbb megtenni sziveskedjenek, hogy a lap pontos szétküldésében fennakadás ne történjék.

Az előfizetési pénzek egyszerű postautalvánnyal a „Torontál” kiadóhivatalához (Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája) czimzendők.

Előfizetési árak: Egész évre 6 ft. — kr. Fél évre 3 ft. — kr. Negyed évre 1 ft. 50 kr.

Nagy-Beeskerek, 1881. évi június 23-án.

A „Torontál” kiadóhivatala.

N.-Beeskerek, június 30-án.

A szabadelvű párt egy kerület kivételével mindenütt győzött megyénkben. Fényesebb eredmény a mult évekéhez képest, mert a szabadelvűpárt N.-Kikindát is visszahódította az omladinától.

Csávossy Bélát egyhangulag választotta meg a párdányi kerület, Sváb Károly óriási többséggel győzött Dr. Toponarszky Milivoj nemzetiségi ellen a török-kánizsai kerületben, Rónay János háromszor több szavazattöbbséggel birt a nagy-szent-miklósi kerületben mint Koczó László és Karl Lajos függetlenségiek összevéve; Gödl Károly 317 szótöbbséggel győzött Naszády József ellen a bánat-komlósi kerületben, Hieronim Károly 516 szótöbbséggel Pulszky Ferencz ellen a zombolyai kerületben, Rohonczy Gida 220 szótöbbséggel Trifunác Sándor nemzetiségi ellen a török-becei kerületben, Daniel Pál 191 szótöbbséggel Vuchetich Endre ellen a zichyfalvi kerületben, Karácsonyi Guidó gróf 942 szótöbbséggel Csolakovics Sebő nemzetiségi ellen a bégaszent-györgyi kerületben, Zsiros Lajos Schreyer Victor szélbali ellen a lovrini kerületben.

Az első napi ütközet a szabadelvű párt győzelmével végződött. Nem sikerült ugyan megnyerni az uzdini kerületet, hol Dr. Polit nemzetiségi újból megválasztott, nagy reményt táplálunk azonban, hogy a választás itt újból megéjtetvén a szabadelvű-párt győzni fog.

A megyei választások jó hatással voltak a szabadelvű-pátra N.-Kikindán, hol Péter és Pál napján nehéz küzdelem után az omladina megbukott — talán örökre, hogy hydra-fejét soha többé fel ne üthesse. Joannovics István szabadelvű-párti 18 szótöbbséggel győzött Szabovlyevits Mihály omladinista ellen.

Torontálmege hazafias maradt, pedig

e megye az omladina fészkeinek veszett hírében áll, területén magyar, német, szerb, oláh és tót népség lakik, hol a szélsőbal az omladinával egyetemben évek óta üzte vakandok vagy lármás politikáját és a gyanúsítás és rágalom mindennemű fegyvereivel küzdött a kormánypart ellen. De mi is eszébe juttatjuk ám az ellenzéknek és omladinának, hogy ők még sokkal erkölctelenebb és veszélyesebb fegyverekkel küzdöttek: a tudatlan népet fanatizálták, a tömeg szenvedélyeibe üszköt vetettek, a fajgyűlölet magvait elhinteni iparkodtak.

A szabadelvű-párt nemcsak a kormányért küzdött megyénkben, hanem a magyar állameszméért is, melyet megingatni bűn, gazság és hazaárulás különösen azok részéről, kik a „szent haza” és „szent függetlenség” jelszavát mindig szájukon hordták. Igenis megyénkben hazafiatlanság volt az ellenzék részéről képviselőjelöltek felállításán, mert tudnia kellett volna, hogy ily polyglott nyelvű vidéken nem szabad a pártszenvédelyt felkeltenie, hanem hazafiságból pártolni kell azt a pártot, mely hivatala van arra, hogy e vegyes nyelvű vidéken a magyarságot fejlessze, a belbékét és nyugalmat biztosítsa, a magyar állameszmét erősítse és a rendet állandósítsa.

Megegyünk tehát az ellenzéknek meg kellett buknia, híjják azt akár szélsőbalnak, akár mérsékelt ellenzéknek, akár omladinának.

Több a megye lakosságában a politikai eszély és hazafiság mint a bármelyik ellenzékben, mely nem rettenne vissza ama szomorú idők előidézésétől sem, mely egy-egy Szt.-Tamás-féle

vérengzéssel végződnek. Ez nem alapelkülű rémlátomás; jól tudja az ellenzék is, hogy a nemzetiségi pártok csak valami zavarra várnak, hogy aspiratióiknak érvényt szerezhessenek. Midőn megegyünkben a lakosság hazafias és józan része a szabadelvű-pártot juttatta győzelemre, a magyar állameszme mellett demonstrált.

A szabadelvű-párt győzelme azonban eddig még nem teljes. Szombaton választ a megye szive, Nagy-Beeskerek; itt is két jelölt, Daniel Ernő szabadelvű és Mihalovics Miksa ellenzék, áll egymással szemközt. Ma meg holnap csak az előcsatározás tart, szombaton lesz a megmérkőzés. Mindkét fél előre magának tulajdonítja a győzelmet, legjobban azonban az ellenzék ujjong, mely már hetek óta küldözgeti győzelmi bulletinjeit országsszerte; ez pedig ügyellen taktika, mert lármával és fenyegetődzésekkel még semmiféle párt sem aratott sikert. Nagyobb a füstje mint a tüze mondhatnók a közmondással. Az igazság végre is győzni fog, az a természetellenes paktálás, az omladina, szélsőbal és mérsékelt ellenzék szörnnykövetsége amily megrovandó époly nevetséges fiascával fog végződni.

A szombati napon városunk értelmese és programmal bíró polgárai törvényt fognak ülni és itélni azon párt felett, melynek sem programja, sem elve nincs, hanem egy pár szavazattal nem bíró kolompós által természetellenes erkölctelenségre kényszerítettnek.

TÁRGYA

A Csillomék mézesnapjai.

(Rajz.) Iria Mikszáth Kálmán. Mikor megindultak a menyasszonyi háztól, egész a malom-zúgóig ért a nászmenet, olyan hosszú volt; hogyne! hisz két mágnás-familia került össze: az elhalt Csillomék Józsi fia Bodokrol és a majornoki Biró Janosék Anna lánya.

Kilencz szekérben ált csupán a násznép, a tizedikben Gilagóék bandája. A legutolsó kocsin a tulipántos ládakát hozták, meg az ágyat. A vőlegény ott lovagolt hoka lován a menyasszonya mellett.

Hanem mikor a bodoki köves határba értek, megbottolt a Csillom Józsi híres lova: pedig nem vak, de meg lompás is van a homlokán. Még pedig úgy megbottolt, hogy a lovas maga is lefordult róla a hóba, mert ha slacsuzott a nyereg, hiába volt kezére csavarva a kantárszár.

Leesett; az ügyetlen állat a hátulsó bonta lábával ráhagott a cizfra ptykés dolmányára is; alig tudott föltápaszkodni s mi tures-tagadás, megütötte magát a fagyos rögökön és elkezdett keservesen sírni.

A kis menyasszony csak nézte-nézte egy darabig, és mert mindenki nevetett: addig-addig csucsorította a száját ő is nevetésre, hogy egyszer csak eltört a mécses és elpityeredett.

Józsi nem mert többé lóra ülni. Oda ültették a menyasszonyhoz a kocsiába, a ló pedig a saroglyához kötve, kevélyen hányavetette kendős fejét, míg bent a gyerekek érzékenyen zokogtak, a mi aztán lassankint csöndes, faldokló pihésbe ment át.

Homokos Pálné, Filcsikné és Felsővégi Kapor István — a ki nagyobb pletyka a városnépnél is — gunyosan nevelték ezt a dolgot.

Hát még ezek is házas-emberek! Oh, hogy is lehetett ilyen két tacsót összeadni! Az egyiknek bábu kellene még, a másiknak papiros-sárkány, de nem feleség! vagy ha már meg akarja házasítani a gyámja, kerestek volna neki olyan párt, a kinek már megjött az esze. Ott van, leszem azt, mindjárt a szomszédában a nagyobbik Péri-lány. Azzal jár jól valaki...

Hiszen szép, szép a menyasszony, akár a gyöngé majarána; a legényke is nyulánk,

jó-növésű, mint a rozmarin-szál; össze is illelenének talán valamikor, de most még — uram én istenem — mi lesz ezekből, ha majd a lakodalom után hazamegy Biróné asszonyom, meg Seregély uram, a gyám, és magukra maradnak a nagy Csillom-portán?

Hat bizony az lett belőlök, hogy egész nap csokoloztak, mint a turbekoló galambok, és mikor a zajos, lakodalmas nép elszállingózott, még zajosabb lett a ház, az udvar az ő nevetésöktől s az ő ajtó-csaphadásaiktól.

Uzsonna-tájan jutott eszökhé nagy ijedten, hogy még nem is ebédelték.

— Annácska! No, ne szaladj hát! Nem a csókok kell. Tudod-e, hogy még ma nem ettem?

— Az ám, — mondja az hűledezve, — én sem, Józsi, én sem ettem.

— Mondjad csak, — kérdi aggodalmasan, — tudsz-e te főzni?

A kis Anna gondolkodott: fehér homlokát asszonyosan ránczba szedte s a jobb kezét méltóságtelesen a csipőjére szorította.

— Hat hogyan tudnék! — felelte vontatottan, — és kisietett a konyhára. A Józsi meg a gazdaság után nézett addig a felőráig. Hanem biz abból két óra is lett, sőt a viceispán ebédjét is megfőzhették volna addig, míg a kis Anna a czibere-levesvel kínlódott s azt a csikos abroszszal terített asztalra behozta.

Belemerítette Józsi a kanalat mohó étvágygyal, de a mint megízlette a levest, egyszerre csak rosszul lett tőle. Rettenetes ize volt annak az ételnek.

— Mit tettel? Megmérgeztél! — sziszegte Csillom Józsi, szörnnyü torzképet vágva.

— Oh, én szerencsétlen! Hát minek is vettél el? Minek is vettél el?

A legnagyobb ijedelemben voltak a piczinyek, a mikor éppen benyitott özvegy Kozmás Jánosné, és megízlelvén az ételt, kitalálta, hogy a bizony nem mérge, hanem igazi só helyett timsót vett ki a pohárszékéből a fiatal menyecske s azzal szóla meg a kis gyámoltalan a czibere-levest.

hogy megmelegedett a Csillom-portán, nagy nyelvvel és kardos modorával egészen kifogott az együgyü fiatalok. Lassankint ő lett az úr a háznál s hol a Józsi szidta, hol a menyecskét keserítette el annyira, hogy a gyerekek úgy feltek tőle, mint a mesebeli hefféjú sárkánytól. Pletykának, háborúnak és egyenlenségnek volt ő a sziteja; a faluba ő hordta szét a különböző hírt s a mennyit vitt, annyit hozott, és az mindegyik vagy egy-egy tövis volt, vagy ő idomította át oly ügyesen tövisse, hogy a hova szurta, az végig hatott.

A gyerekek csak túrték egy ideig és lopva sompolyogtak be a házba vagy ki a házból, nehogy Kozmás néni szóba találjon velök ereszkedni. Hanem végre is a forradalom szelleme megszállotta az ő ártatlan sziveiket is, mert csordullig tele voltak keserűséggel Kozmás néni iránt.

— Te Józsi, hiszen az én anyámasszony, ha nem tetszik neki a cselédje, hát uti-lapot köt a talpára.

— Jól beszélsz, édes bogaram! Ugy ám. Segíthetünk mi is a dolgon. Küldd el, édes Annácskám! ne kinozzon itt bennünket, mert én megszököm innen.

— Szökjünk meg együtt.

— De hova?

— As édes anyámhoz.

— De hát a gazdaság itthon?

— Igaz, itt kell maradnunk, — mond Anna elkomorlyodva. — De hát akkor mit tegyünk?

— Csapd el Kozmásné!

— Én? Hogy én?

— Igenis, te! Az ilyesmi mindig az asszony dolga.

hogy... Inkább megverekedett volna a tüzes ördögökkel...

De már mégis nagy lett a csufság. Valamit okvetlenül tenni kellett, hogy a nénem-asszony megfosztassék nagyhatalmu állásától, mert zsarnoksága immár arra is kezdett kiterjedni, hogy ha a gyerekeknek csirkét süttöt és bab-főzeléket ebédre — csak a bab-főzeléket vitte be s a pecsenye elvándorolt nyomtalanul.

Nagy tanácskozások után végre megfogamzott a rettenetes ötlet, melynek szomorú következményei lőnek Kozmás Janosné asszonyomra.

Határozatba ment, hogy Anna másnap reggel hajnalban száura ül s elmegy fél napi jár-öldre Majomokra az édes anyjéért s elhozza estére. Majd nem fél az! majd elbánik az Kozmásnéval!

Ez a terv ugyan nem volt kivihető másnap, mert Annácska nem akart csengők nélkül menni, Józsi pedig azt mondta, hogy ő a csengőket nem adja. E felett aztán összeveszték s hogy egymást truccozzóják, kijelentették, hogy hadd maradjon hát meg Kozmásné, ugysis jó asszony az; hála Istennek, hogy itt van.

De összeveszni és kibékülni: csak egy óra ezekben a tündérnapokban.

Harmadnapra Anna elutazott az anyjéért és Józsi egész nap nagy szorongatással várta megérkezését.

Estefelét aztán be is hajlatott a csengős szán a Csillom-portára.

Előre ugrott le a kis menyecske s beszaladt a férjéhez.

— Jaj elhoztam... elhoztam. Siessünk a kertbe, mert mindjárt kezd...

Az az hogy már kezdte is. Még alig hogy kikaszalódott a bundákból, elkezdte kiabálni: — Ej hó! hol van hát az az asszony? Hadd lássam azt az ápsit kigyót! Majd mindjárt megtanítom én becsületre? Mor dízom adta Kozmásnéja! Még az én gyermekem felett hatalmaskodik. Héj, Kozmásné, Kozmásné! gyűj-jön csak ki!

A gyerekek összebujtak a kertben a hóban egy dértől csillogó ribizke-bokor mögött; arcaik egymást érték s nem a hideg csipte, de az ijedelem, izgatottság volt rájuk csipte. Léleketek élált és sziveik hangosan dobogtak. — Hallod? Jaj hallod-e? — rebegé Annácska rémülten. — Istenem, istenem, mi fog történni?!

A tisztelendő iskolánövérök zárójában tartott első évi zárvizsgálatok.

Arányaiban úgy mint építészeti modorában egyaránt díszesen emelkedik a Begapartján a „miaszonyunkról nevezett iskolánövérök“ zárója, melyet a nemeskeblű Szathmáry Karolina urhölgy alapított, megyés püspökünk ő Excellenciája pedig életbe léptetett, segítve városunk legelső polgárai által, kiknek élén állott Kulifay Lajos polgárnagy ur, ki mindig első sorban áll ott, hol városunk anyagi vagy szellemi érdekeinek előmozdításáról van szó.

A holt épület életet, az üres termek lakókat nyertek. Mult év augusztus 26-án M. Abundantia, a temesvári anyaház főnöknője, a helybeli zárda számára kiszemelt növérkeket vezette városunkba, az intézet élére állítván M. Angelika növér mint főnöknét. Nemsokára érkeztek a kis mehecskék is, és a tanítványok oly nagy száma özönlötte el a zárdát, hogy a későbbben érkezők a tágas termekben többé helyt nem találhattak. És most kezdődött a csendes, zajtalan működés, melynek lényege és módszere fölött némelyek már előre különféle véleményeket képeztek maguknak. Az anyafőnöknő, a hely színéről nyert, illetékes felvilágosítás következtében, már kezdetben arról gondoskodott, miszerint az intézetet jó magyartanítóval látta el; azonban majdnem egészen hiányzott az oktató magyar ajku anyag, és ezt csak most kellett teremteni. E feladat még inkább fokozódott a felsőbb osztályokban, és ha a t. növérke a rendes tanórákon kívül még sok óráig foglalkoztak tanítványokkal, ha a serény tanítványok sokszor éjfélig virasztottak lecskék mellett, úgy mindez csak az említett körülmény kifolyása volt, mi azonban idővel magától meg fog szűnni.

Az intézet művelődési eredményeibe legelső és legmélyebb belátszó nyertek és nyertek most is a tanítványok szülői, kik az intézet nevelői rendszerének hatását naponként szemlélhetik gyermekeiken. Mután az intézet a magyar ministerium részéről nyilvánossági joggal felruházott, a megalakult rom.-kath. iskolaszék tagjai pedig az iskolákat meglátogatták és az oktatás módszerével megismerkedtek, az intézet, melyet némely oldalról a bizalmatlanság, vagy legalább a tájékozatlanság egy nemével tekintettek, a közvéleményben biztos alapra talált. Junius 22-én alkalma volt végre az intézetnek, első évi működéséről nyilvánosan számot adni.

Mindenesetre a n.-becskereki közönség az iskola és tanügy iránti buzgó érdeklődésének tulajdonítandó az élénk részvét, mely a vizsgálatok iránt mutatkozott; mert nem kíváncsiak voltak itt, hanem tudvágyók, kik az oktatást úgy iránt nem csak érdeklél, de értelemmel is bírnak. Láttuk ott a vizsgálati bizottságon kívül — melynek tagjai nagyobb részt a közönségi városi iskolaszékek is tagjai, — a város polgárnagyát, ki élénk részvéttel kísért minden egyes vizsgálatot; ott volt a főgymnasium igazgatója és tanári kara, a közönségi iskolaszék elnöke, a közönségi iskolák igazgatója és tanítótestülete, továbbá az izraelita iskolák igazgatója és tanítótestülete; képviselve volt minden hitfelekezet papsága és azonkívül számtalan iskolabárta. Az utolsó vizsgán jelen volt a tek. kir. tanfelügyelő ur is, ki épen visszatért körútjáról. Hogy a részvét napról-napra nagyobb mérvet öltött és végre oly élénk volt, hogy a tágas vizsgálati terem a vendégek sokaságát már nem fogadhatta, világos jele annak, miszerint a t. közönség várakozásaiban nemcsak nem csalatkozott, hanem az eredmény által egyenesen meglepetett. Csak az sajnálandó, hogy a legnagyobb részvét nem a legelső vizsgálat alkalmával mutatkozott, mely mindannyi között kétségtelenül legjobban sikerült, nem mintha a többi tanítónők képességek vagy szorgalmuk tekintetében hátra maradtak volna az I-ső néposztály különben kitünő tanítónője M. Bernardina növér mögött, hanem azért, mert az osztályban legáltalában megelhető volt az iskolánövérke módszerre oly elemen, melyet a tanítónő saját módszere szerint az abc-től kezdve képezett ki magának. Az olvasásban a t. növérke buzgalma kicsit tulment a célon, mi mindenestere sokkal csekélyebb hiba, mintha a mögött hátra maradt volna. E vizsgálati fénypontját képezték a beszéd- és értelemgyakorlatok, melyek a fogalomképzés állásossága és egyszerűsége, valamint bő terjedelmök által hallgatók meglepték; a hihetlenséggel határos a kiejtés tisztasága, helyessége és határozottsága, ha megdöglünk, hogy a tanítónőknek legnagyobb részt német ajku, a német városrészből származó gyermekekkel volt dolga, kik még a tisztá német nyelvet sem értették kezdetben, és annál kevésbé a magyart.

A II-dik osztályban Karagyna kisasszony (apáca jelölt) működésének első évében tanusította kitünő tehetséget az oktatásban, a mennyiben a törvény kívánásainak nemcsak teljesítésével, hanem mint született magyar, tanítványainak különös előnyére nyelvismeretét is érvényesítette. Igen szép eredménnyel kibovította a beszéd- és értelemgyakorlatok körét is.

Szakértőkre nézve különös érdeklél birt a III-dik és IV-dik osztály vizsgálata. Ha már egy osztálylyal is nehéz a követeléseknek megfelelni, különösen a mi viszonyainkban, hol a gyermekeket két nyelvben oktatni kell, úgy hiszem, nem adózatok nagyobb dicsőretnel e két osztály tanítónőjének, M. Celestina növérnek, mintha kimondom azon mindenesetre igazságos ítéletet, hogy a t. növér mindkét osztályban nem csak kielégítő, hanem fényes eredményt mutatott fel. A többi között csodálatra méltó volt a földrajzban mesterséggel ke-

resztül vitt elemző módszere. Itt az olvasmányok tárgyalása is vette kezdetét, melyet a felső osztályokban oly nagyon csodáltak.

Az V-dik és VI-dik osztályban, melylyel a népkisiskola tanítványainak oktatása véget ér, Lehmann tanítónő kisasszony tanítványával kis érettségi vizsgát tartott, és hogy feladatát teljes sikerrel meg is oldotta, mutatja azon körülmény, hogy a hallgatók, kik között a szakfőnök igen szép számmal képviselve voltak, a vizsgálat egész menetét, majdnem kiállhatatlan hűségben, — délutáni 2-6 óráig, — élénk érdeklődéssel követték és a vizsga végén a tanítónőnek elismeréseket szívből fakadó éjlenekben kifejezték.

A magánintézet I-ső osztályában általános sajnálkozásra adott alkalmat azon körülmény, hogy a tanítónő M. Aquinata növér, ki alig néhány nappal azelőtt labadt fel súlyos betegségéből, személyesen nem mutathatta fel fáradozásainak eredményét; mindazonáltal ügyes helyettese, M. Bernardina, igen szép sikerrel érvényesítette a kedves kicsinyek szerzett ismeretét, kiknél a gyermeki naivság bohókás természetű nem egy kellemes mosolyt varázsol arczukra. Ép úgy a II-dik osztályban Hopfer tanítónő kisasszony kitünő tanítványával osztálytan tetszésben részesült.

A magánintézet III. és IV. egyesített osztályában, M. Germina növérrel, mint első rangú tanítónővel találkozunk. A német tanítványokat ez osztályban ő adta elő; nemcsak a tanítványokkal való különös finom bánásmódja, hanem még inkább a tárgyak jeles kezelése lankadatlan éberségben tartotta a hallgatók figyelmét. Számlási rendszer felmutatásán alkalmazása annyira meglepte a hallgatókat, hogy a tanítónőnek még a vizsgálat befejezése előtt hangosan nyilvánította ki tetszését. M. Paula, a magyar tanítványok tanítónője, igen jeles sikerrel oldotta meg feladatát mint a tisztá, helyes magyar nyelv-kiejtésének terjesztője; mely feladatában, kitünő képességen kívül még azon körülmény is segítette őt, hogy tősgyökeres magyar szegedi születésű. Kivalón sikerült földrajzi tanítása; nemcsak azért, mert az elemző módszert mesterséggel kezelte, hanem azért is, mert ezzel összefűzte a történelem legfontosabb mozzanatait is. Hallottuk itt Nagy-Becskerek történetét, keletkezéséről mai napig, a történelmi korszakok szerint. A tanítványok pontosan tudták az egyes városrészeket, az utcák új elnevezéseit és ezek történelmi indoklását, t. i. azon személyek történelmi fontosságát, kikről az utcák új elnevezéseiket nyertek, felsorolták mindazon régi okmányokat, melyek megvilágítani képesek városunk történetét és megneveztek ezekben őrizetési helyeit, minden nagyobb város történelmi fontosságát tudták megnevezni. A magyar nyelvtanban is, teljesen otthonosok voltak.

A VI. és VII. osztályban, mely osztály oly elemekből alakult, kik korra és előképzettségre nézve nagyon is különböztek egymástól, legkevésbé voltak jogosítva nagy eredményeket várni; és mégis fényesen sikerült a vizsgálat is. E vizsgálatnak a valogatott közönség ünnepe, a kir. tanfelügyelő ur jelenléte hivatalos színezetet kölcsönözött. M. Paula növér a magyar tanítványokban itt is szép eredményt mutatott fel, tisztá M. Angelika főnöknő pedig, mint ezen osztály tulajdonképeni tanítónője, a real-tanítványokban kitarta szeméink előtt a magasabb leányiskola képét. Ép oly tetsző mint gyakorlati modorban egybefűzte a földrajzt a történelemmel, és míg a nagy események fonalat az ügyesebb tanítványok kezelték, a gyengébbek is követték Columbat Amerika fölfedezésében. Különös tetszésre talált a háztartásban, mely műtani és vegyészeti részében az elemekig tárgyalatva, a tanítványok kedvencé tantervet képezte. Hogy a magas műveltségű tanítónő az ismeretek ezen ágára oly nagy súlyt fektetett, finom és helyes tapintatáról tesz bizonyosságot, és ha a tanítványok a gyakorlati életben e tárgyat ép oly előszeretettel kísérik, úgy bizonyára jó, gyakorlati háziasszonyokká válnának.

Tek. Steinbach Antal, kir. tanfelügyelő ur, ki a vizsgálat alatt az őt megillető elsőbbséget, melylyel az igazgató által megkínált, el nem fogadta, és mint kitünő szakértő a vizsgálat egész menetét osztályon figyelemmel kísérte, e vizsgálatról méltóan fejezte be. Tekintettel azon szülőkre, kik a magyar nyelvben kevésbé jártasok, először német beszédben fordulván a közönséghez, mint szakértő kellő világításba helyezte az iskolánövérke működését, mely különben állásánál fogva előtte már régen ismeretes; azután pedig az érdemű tanítónőknek megérdemelt dicsőretnel adózott. Végre magyar nyelvben fordult a tanítványokhoz, és oly szívből fakadó szavakkal, mint a milyneket csak az találhat, ki az ifjúságot szereti, gondolkodásának és érzésének minden mozzanatát tapasztalásból ismeri, — fejegette nekik az iskola és oktatás fontosságát és serkentette őket haladatosra önfelhaladó tanítónők iránt.

Befejezésül következett július 25-én délután a vizsgálat a francia nyelvűből, melyen M. Angelika főnöknő igen helyesen választott módszer szerint fényes sikert mutatott fel, és azok, kik a francia nyelvben jártasok, e vizsgálatról előbb nem távoztak, mintsem a tanítványok egyikével vagy másikával e műveltségben nem társalogtak volna, a mi a kisebb tanítványok gyermekies naivsággal egyetemben üdítő hatással volt oly sok hó nap után.

Ha mindezek után még említjük az ének gondos ápolását Salik tanár ur mintaképes vezetése alatt, a kis iparszarnokot, melyben meggyőződünk a női kezi munkákban tett haladásról és az elért tőkelyről, melyre a ta-

nitványok t. M. Laurentia növér gondos felügyelete alatt szert tettek, az intézet tanítványainak sikerült, itt-ott pompás kivételű rajzait, a szépen, sőt mondhatni művésziességgel előadott szavakat, a tanítványok mintaszerű fejelemét és figyelmét, az egyszerűséget és tisztaságot, mely minden csekélységben és a mi különösen kiemelendő, a tanítványok írásbeli dolgozataiban észlelhető volt, úgy nem csodálhatjuk, hogy e házat, melyben ily rövid idő alatt oly sok jó műveltetett, mindenki kellemes, elégedett hangulatban hagyta el.

Nem tartozunk azokhoz, a kik azt hiszik, hogy a t. növérke ezen első évi működésük alatt a tőkely legmagasabb fokát érték el az oktatásban; jól tudjuk, hogy a növérkeknél sok körülménytel szemlélve, a megelövő oktatóanyaghoz alkalmazkodniok kellett. Véleményünk oda hat ki, miszerint az iskolánövérke csak akkor mutathatják meg végképen, mit képes elérni oly szerzet, melynek egész élete, gondolkodása és érzelme egyedül az iskolának van szentelve, ha majd a kezdetől fogva általuk kiképzett tanítványokat hozzák fel a magasabb osztályokba; mindazonáltal bevalljuk, hogy az éves szemlélő tanítási modorukat, szorgalmukat és művészetüket bámulta, és hogy ők a nagy-beckereki közönség teljes bizalmát és elismerését vívták ki maguknak.

Választási mozgalmak.

Török-Becse, június hó 28.

Kedves barátom!

Junius 27-én a török-becsei választókerület kormányparti választói fényes diadalnapot ülték, képviselőjelöltünk Rohonczy Gedeon roppant lelkesedés között 220 szavazattöbbséggel megválasztották — a nemzetiségi jelölt, Trifunac Sándor ellenében — országgyűlési képviselőnek — és ezen választási eredmény által a török-becsei választókerület polgárai ismételen és fényesen dokumentáltak, hogy jársunkban csak a józan, hazafias politika reusáit, — haza, — tron és nemzetellenes destructiv aspiratióknak pedig helye nincsen.

Örömmel constátáljuk e tény — és nem akarva elcsépelet phrasisokat használni, csak röviden azt emeljük ki, hogy a török-becsei választókerület, szeb ajku honfirtásainak értelmisége, zöme és többsége fényes tanbizonyosságot adta annak, hogy hazánk boldogságát, felvirulását forrón óhajtjuk, és saját nemzetiségük cultularis fejlődését, a magyar állameszme keretén belül is tartják megvalósíthatónak.

Reggeli 8 órakor a választás megnyitvatván, István István, választási elnök, constátálta, hogy két jelölt lett bejelentve, és pedig Rohonczy Gedeon és Trifunac Sándor urak, és kijelentette, hogy a választás, illetve szavazás 9 órakor kezdetét veendi.

A török-becsei és franyovai választók ez időben már a választási hely körül tömörültek, 9 és 10 óra között imponans hosszú kocsihatalomban vonultak be, a karlovai, beodrai, melenczei, kumani és tarrasi választók. Diszes fogatok által kísértve, nemzeti lobogókkal ékesített kocsiok.

Zajos, szunni nem akáro éjlenekkel és zsviokokkal lettek fogadva, az általános örömhírosan nyilvánult, mert végig tekintve a végtelen kocsihatalomban, több nem reményeltük, de biztosan tudtuk, hogy győzünk kell.

Csak később kisebb csapatokban érkeztek Trifunac választói, kiknek soraiban, sajnálatlalt legyen mondvá, egy magyar lobogó, egy magyar hazafias érzelmet mutató jelvény sem volt látható.

A szavazás a lehető legszebb rendben megkezdvetván, pártunk óriási többsége csakhamar kitunt, és már d. e. 11 órakor Rohonczynak 256, Trifunacznak 159 szavazata volt.

A szavazás községek és pártok szerint történt, és a szerint a mint az egy és ugyanazon pártbeli községek szavaztak a fenti arány hol kedvezőbb, hol kedvezőtlenebb volt, de csakis egyszer történt, hogy többségünk 36-ra leszorítottott.

A szavazás ténye d. u. 4 óráig szakadatlanul folytán, miután ez időben a szavazók csak igen gyérén jelentkeztek, István István választási elnök kihirdette, hogy a szavazásra egy órai zárdott tűz, és hogy a szavazás 5 órakor befejeztetni fog.

Ezen utolsó órában, csak igen kevés szavazó érkezett, és 5-kor a szavazás befejeztvetván az elnök constátálta, hogy Rohonczy Gedeon 220 szavazattöbbséggel országgyűlési képviselőnek megválasztott.

Hiába kísérténem meg az egetverő éjlenekben és zsviokokban kitört roppant lelkesedést holt szavakkal tolmácsolni, annyiban bizonyos, hogy magyar, szeb versenyzett az öröm zajos kifejezésében; és örömes! constátálom, hogy szeb testvéreink nyakunkba borulva, rokoni szeretettel megcsókoltak.

A választás eredménye kihirdettvetván, egy többtagu szebkekből és magyarokból alakult küldöttség elhozta a megválasztott képviselőt választói körébe, hol István István választási elnök rövid de meghatározó szavakkal a mandátumot átadva, azon meggyőződésnek adott kifejezést, hogy képviselőnk úgy mint eddig jövőre is, első sorban a haza köz- és másodsorban a választókerület külön érdekeit őszhangzatosan buzgógn fogja képviselni, Rohonczy Gedeon meleg szívből jövő, szivhez szóló szavakban köszöntö meg a választók bizalmát és kiemelte, hogy folyton szeme előtt fog lebegni, miszerint oly kerületben lett

megválasztva, melynek $\frac{1}{3}$ része szebajku honpolgár, és ennél fogva szent kötelességének fogja ismerni a törvény és a magyar állameszme keretén belül szeb honfirtásainknak jogos, méltányos külön igényeit, cultularis törekvéseit lehetőleg előmozdítani és támogatni.

A dicső nap fényes diszvacsorával lett befejezve, 120 terítékű asztalok körül csoportosult választókerületünk értelmisége és polgársága nyelv és vallás különbség nélkül és csakhamar pohárköszöntés követte pohárköszöntést.

Az első a ki poharát emelte Dr. Tószögi Aladár, köztiszteletben álló kedvelt pártelnökünk volt, ki ő felsége legdicsőbb urunk s királyunkra írté poharát, s talpra esett velős szónoklatában áttért kerületünk politikai főnökére is azon osztályon óhajnak adván kifejezést, hogy Tabakovics János h. szolgabírónk legközelebb szolgabíróknak megválasztassék.

Utána Rohonczy Gedeon, képviselőnk szóllalt fel; éltetve választóit, kik a mai napon megmutatták, hogy szeb honfirtásaink zöme és többsége magyar hazafias érzelme.

A toaszok hosszú sorából felemlítjük Roller Ernő ur pohárköszöntését, ki poharát megynék legnépszerűbb emberére, a főispán ő mellóságára emelte, hangsúlyozva azt, hogy mai győzelünk dicsősége első sorban is ő méltóságát illeti: hazafias és tapintatos kormányzatának sikerült a szebkekből magyar hazafakat teremteni.

Utána szóltak Banlaki Pal, főmérnök, éltetve pártunk faradhatatlan buzgó elnökét, a magyarországnak e tántoríthatatlan bajnokát, ki mit sem törődve az ellene szórt rágalomokkal, mint bátor vitéz kikelt a küzdterre és már-már csüggedett közharczosait győzelemre vezette.

Igy végződött e szép nap kormányunk erősbödésére, és ez által úgy vagyunk meggyőződve — a haza boldogságára is.

R . . . . r.

Bega-Szt.-György, 1881. jun. 27-én.

A bega-szt.-györgyi választókerület részéről az országgyűlési képviselő választás Bega-Szt.-György községekben mai napon ritka élénkséggel fogantositott. Görgey János választási elnök reggeli 8 órakor a választást megnyitvatván, kijelenté, miszerint nála beadott ajánlatok folytán gr. Karácsonyi Guidó ő nagyméltósága a kerület eddigi követje és dr. Csokolovits Sebő tekintendők képviselő jelöltök; miután a törvényes fél óra alatt már jelölt nem ajánlott, tiz választó kívánatára a névszerinti szavazás elrendeltetett és 9 órakor kezdetét vette, habár ennek megkezdése előtt mindenki a választás eredményével tisztában lehetett, ki gróf Karácsonyi Guidó impozáns látványt nyújtó lelkesedéstől áthatott választóinak sokaságát összehasonlítva Csokolovitsnak, valóban számlát megjelölt mindenféle csodéslelkekkel szaporított és mégis törpének maradt pártjával, melyben az egyetlen intelligens ember maga a képviselő jelölt volt, ki pártját személyesen vezette és kormányozta hasonló neveltséges módon mint egyáltalában egész fellépése történt, mivel erre senki által fel nem kértetván maga vette kezébe lobogóját és kiállította ki magát képviselő jelöltnek, mindazonáltal örömeteljes benyomást gyakorolt minden józan gondolkodó jelenlővára azon lélekemelő lelkesültség és testvéries összetartás, melylyel gróf Karácsonyi párti választók szavazatuk beadására úgy az első mint az utolsó a választási urnához siettek, nem hagyhatom megemlést nélkül azon nagyszerű jelenetet, midőn végtelen koci soron vig zenező és lengő lobogókkal Lázárföld, Zsigmondfalva, Écska, Aradác, Ellemér, Klek és Jankahid községekbeli választók, herczeg Thura-Taxis Egon ő magassága, katalinfalvi választók, dr. Ebner Alajos esperes ur, és Torda községi választók Papik István úgy Toth Laszlo urak vezetése alatt megjelentek, valóban bamulni lehetett a nevezett vezérek népszerűségét, melynek legkétségtelenebb jelet vetük, midőn láttuk azon főnkelt szellemet, mi minden egyes általuk vezetett választó arczáról polgári jogai legszebbikének gyakorlatlanul sugárzott, hogy gr. Karácsonyi Guidó ő nagyméltósága ennek következtén mint hazánk jelen korában legismeretesebb, nemes jöteknysága, jeles tulajdonja és tündöklő hazafisága által kiváló főura a választásnál, még pedig a nemzetiségi elveket valló ellenfele semmisséget annál kirívóbb módon kitüntető óriási többséggel került ki győztesnek megint csak a bega-szt.-györgyi kerület választói hazafias, higgadt érzelmeinek kétségbe nem vonható tanujele.

A szavazás délután fél három órakor mindkét küldöttség előtt véget ért, elnök a németi pótlagos szavazatok beadására még $\frac{1}{2}$ órai határidőt tűzött ki, ez délután 4 órakor letelvén, a szavazatok összeadása után a választóknak következő eredménylön kihirdette: összesen beadott 1568 érvényes szavazat, ebből gróf Karácsonyi Guidóra 1255, dr. Csokolovits Sebőre 313 eset, minek következtén gr. Karácsonyi Guidó ő nagyméltósága mint 942 szavazattöbbséggel a bega-szt.-györgyi választókerület országgyűlési képviselőjévé megválasztották nyilvánították. A megválasztott képviselő az eredményről táviratilag értesítettetván, melyre az nap a következő válasz érkezett:

Karlsbad 1881. évi június hó 28-án. Fejezze ki a mélyen tisztelt bega-szent-györgyi kerület választóinak hazafias üdvözlémetet és őszinte meleg köszönetemet azon szép bizodalomért, melylyel képviselőjüknök történt választása által megtisztelni kegyeskedtek. Csekély örömet a haza és bega-szent-györgyi választókerület szolgálatára szentelni fogom. Karácsonyi Guido.

A választás eredménye kihirdettvetván, egy többtagu szebkekből és magyarokból alakult küldöttség elhozta a megválasztott képviselőt választói körébe, hol István István választási elnök rövid de meghatározó szavakkal a mandátumot átadva, azon meggyőződésnek adott kifejezést, hogy képviselőnk úgy mint eddig jövőre is, első sorban a haza köz- és másodsorban a választókerület külön érdekeit őszhangzatosan buzgógn fogja képviselni, Rohonczy Gedeon meleg szívből jövő, szivhez szóló szavakban köszöntö meg a választók bizalmát és kiemelte, hogy folyton szeme előtt fog lebegni, miszerint oly kerületben lett

megválasztva, melynek $\frac{1}{3}$ része szebajku honpolgár, és ennél fogva szent kötelességének fogja ismerni a törvény és a magyar állameszme keretén belül szeb honfirtásainknak jogos, méltányos külön igényeit, cultularis törekvéseit lehetőleg előmozdítani és támogatni.

A dicső nap fényes diszvacsorával lett befejezve, 120 terítékű asztalok körül csoportosult választókerületünk értelmisége és polgársága nyelv és vallás különbség nélkül és csakhamar pohárköszöntés követte pohárköszöntést.

Az első a ki poharát emelte Dr. Tószögi Aladár, köztiszteletben álló kedvelt pártelnökünk volt, ki ő felsége legdicsőbb urunk s királyunkra írté poharát, s talpra esett velős szónoklatában áttért kerületünk politikai főnökére is azon osztályon óhajnak adván kifejezést, hogy Tabakovics János h. szolgabírónk legközelebb szolgabíróknak megválasztassék.

Utána Rohonczy Gedeon, képviselőnk szóllalt fel; éltetve választóit, kik a mai napon megmutatták, hogy szeb honfirtásaink zöme és többsége magyar hazafias érzelme.

A toaszok hosszú sorából felemlítjük Roller Ernő ur pohárköszöntését, ki poharát megynék legnépszerűbb emberére, a főispán ő mellóságára emelte, hangsúlyozva azt, hogy mai győzelünk dicsősége első sorban is ő méltóságát illeti: hazafias és tapintatos kormányzatának sikerült a szebkekből magyar hazafakat teremteni.

Utána szóltak Banlaki Pal, főmérnök, éltetve pártunk faradhatatlan buzgó elnökét, a magyarországnak e tántoríthatatlan bajnokát, ki mit sem törődve az ellene szórt rágalomokkal, mint bátor vitéz kikelt a küzdterre és már-már csüggedett közharczosait győzelemre vezette.

Igy végződött e szép nap kormányunk erősbödésére, és ez által úgy vagyunk meggyőződve — a haza boldogságára is.

R . . . . r.
Bega-Szt.-György, 1881. jun. 27-én.
A bega-szt.-györgyi választókerület részéről az országgyűlési képviselő választás Bega-Szt.-György községekben mai napon ritka élénkséggel fogantositott. Görgey János választási elnök reggeli 8 órakor a választást megnyitvatván, kijelenté, miszerint nála beadott ajánlatok folytán gr. Karácsonyi Guidó ő nagyméltósága a kerület eddigi követje és dr. Csokolovits Sebő tekintendők képviselő jelöltök; miután a törvényes fél óra alatt már jelölt nem ajánlott, tiz választó kívánatára a névszerinti szavazás elrendeltetett és 9 órakor kezdetét vette, habár ennek megkezdése előtt mindenki a választás eredményével tisztában lehetett, ki gróf Karácsonyi Guidó impozáns látványt nyújtó lelkesedéstől áthatott választóinak sokaságát összehasonlítva Csokolovitsnak, valóban számlát megjelölt mindenféle csodéslelkekkel szaporított és mégis törpének maradt pártjával, melyben az egyetlen intelligens ember maga a képviselő jelölt volt, ki pártját személyesen vezette és kormányozta hasonló neveltséges módon mint egyáltalában egész fellépése történt, mivel erre senki által fel nem kértetván maga vette kezébe lobogóját és kiállította ki magát képviselő jelöltnek, mindazonáltal örömeteljes benyomást gyakorolt minden józan gondolkodó jelenlővára azon lélekemelő lelkesültség és testvéries összetartás, melylyel gróf Karácsonyi párti választók szavazatuk beadására úgy az első mint az utolsó a választási urnához siettek, nem hagyhatom megemlést nélkül azon nagyszerű jelenetet, midőn végtelen koci soron vig zenező és lengő lobogókkal Lázárföld, Zsigmondfalva, Écska, Aradác, Ellemér, Klek és Jankahid községekbeli választók, herczeg Thura-Taxis Egon ő magassága, katalinfalvi választók, dr. Ebner Alajos esperes ur, és Torda községi választók Papik István úgy Toth Laszlo urak vezetése alatt megjelentek, valóban bamulni lehetett a nevezett vezérek népszerűségét, melynek legkétségtelenebb jelet vetük, midőn láttuk azon főnkelt szellemet, mi minden egyes általuk vezetett választó arczáról polgári jogai legszebbikének gyakorlatlanul sugárzott, hogy gr. Karácsonyi Guidó ő nagyméltósága ennek következtén mint hazánk jelen korában legismeretesebb, nemes jöteknysága, jeles tulajdonja és tündöklő hazafisága által kiváló főura a választásnál, még pedig a nemzetiségi elveket valló ellenfele semmisséget annál kirívóbb módon kitüntető óriási többséggel került ki győztesnek megint csak a bega-szt.-györgyi kerület választói hazafias, higgadt érzelmeinek kétségbe nem vonható tanujele.

A szavazás délután fél három órakor mindkét küldöttség előtt véget ért, elnök a németi pótlagos szavazatok beadására még $\frac{1}{2}$ órai határidőt tűzött ki, ez délután 4 órakor letelvén, a szavazatok összeadása után a választóknak következő eredménylön kihirdette: összesen beadott 1568 érvényes szavazat, ebből gróf Karácsonyi Guidóra 1255, dr. Csokolovits Sebőre 313 eset, minek következtén gr. Karácsonyi Guidó ő nagyméltósága mint 942 szavazattöbbséggel a bega-szt.-györgyi választókerület országgyűlési képviselőjévé megválasztották nyilvánították. A megválasztott képviselő az eredményről táviratilag értesítettetván, melyre az nap a következő válasz érkezett:

Karlsbad 1881. évi június hó 28-án. Fejezze ki a mélyen tisztelt bega-szent-györgyi kerület választóinak hazafias üdvözlémetet és őszinte meleg köszönetemet azon szép bizodalomért, melylyel képviselőjüknök történt választása által megtisztelni kegyeskedtek. Csekély örömet a haza és bega-szent-györgyi választókerület szolgálatára szentelni fogom. Karácsonyi Guido.

Az er nyilvánított igazi hazaf szívből csónyi Guido

Tek A zic is, a politk elv, hanem lehets hül képviselője Endre módó programmal berben a n ugyan, de letelben me sége nem s Daniel Pál óta szakad órájének nag

A meg képviselő u és barátai sikkal tiszt szertellett faradhatlan ben részes által felkös rögtönzött zésekkel fo legkedélyes sedés közt Tiszá

Az alk vényes, han a szabad pedig az dclaratiója társadalom tiki hitvall átalánosn

Választási választás sz áldoztunk p tán, mert a hazánk és sz biztosítása t legszentebb

Támog vartainkkal választás és let de elvárjuk hazánk és nemzeti jog kereskedelm társára és k

Törven és önzerte tossab dic győződve, barátunk és folytán, és képviselőnk érdekeknek, mindenkor volt, kiváló teljesíthetése csulesben n csak kedves telői, válas nemzetünk okáig éltes

Tek i

A válas hullámainak csésen kivé kesztő ur, és sunknak főb sbajain elud

Midőn küzdelem sz akkor az el másikkal n nolt. Lobogó lett vonnítat kadaból el fáradtak, eb tán ki a kó sátrakkban k maguknak, e vagy Mózsé ő kegyelmé földig. És szerkesztő r vörös plejba nem is voln választóra v zonyosan, m i n d e n k o tárgyilagosa

Választ követjelölt a annyiban ha a kettő ju folett elszap — a másik sága, a vála kodás és az kők és bu tők többség kevesebbre kívü föntebb mivl érdekl lo, a menny választás le Ezek közül rület volt o zott 1211,

Az erre a jelen maradt választók részéről nyilvánított egértrázó eljenkiállításokba minden igazi hazafi velem együtt vegyülvén, őszinte szívükből kívánjuk, hogy: Eljen gróf Karácsonyi Guidó, képviselőnk!

Schiller Lipót, választó.

Lécsi puszta, 1881. június 27-én.

Tekintetes szerkesztő úr!

A zichifalvi képviselő választó körületben is, a politikai küzdelmek, fájdalom, nem az elv, hanem a szerelmes érdekek miatt, meglehetősen hullámokat vetettek, a járás veterán képviselője Dániel Pál ellenében Vuchetich Endre módosi ügyvéd, hasonlóan kormányparti programmal, a küzdelemre lépett — fiatal emberben a nemes törekvés nagyra becsülendő ugyan, de a közügyek terén, és köztisztviselők megőszülteket a nép hálás értékesége nem szokta feledni, s ép ez oka, hogy Dániel Pál a választó körületnek 30 év óta szakadatlanul képviselője, ismét képviselőjének nagy többséggel megválasztatott.

A megtörtént választás után Dániel Pál képviselő urat nagyszámú választói, tisztelői és barátai Lécsi puszta kastélyában látogatásukkal tisztelték meg, hol is magyar vendégszeretettel fogadtatván, a közügyek terén fáradozó szorgalmu, s fejedelmi kitüntetésben részesített, félegyházi Molnár János úr által felköszöntetett, és az alább íktatott és rögtönzött beszédje zajos helyeslés és éjenzésekkel fogadtatván, a választási ünnepélyre legkedvesebb egyetértés, és általános lelkesedés közt befejeztetett.

Tisztelt választó polgárok!

Az alkotmányos életnek nem csak törvényes, hanem természet szerinti követelménye a szabad választás, — a szabad választás pedig az uralkó politikai elvek unnepélyes deklaratiója, s végre a szabad választás a társadalom lüktető ere is: mert a népek politikai hitvallásának eme szent három egység, általános nélkülözhetetlen tényezője és kelleke. Választási jogainak gyakorlatával a szabad választás szentségének áldoztunk mi ma, — áldoztunk pedig ama szent meggyőződés folytán, mert a jelen politikai viszonyok között hazánk és nemzetünknek a béke és nyugalom biztosítása tekintetéből így cselekedni hazafias legszentebb kötelességünknek tartottuk.

Támogattuk tehát és támogatandjuk szavazatainkkal a jövőben is a kormány szabadelvű pártját, és tettük ezt egy jobb jövő reményében, de elvárjuk pártunk összes képviselőitől, hogy hazánk és nemzetünk alkotmányos önállása, nemzeti jogos igényeink és a közvagyon, kereskedelmi és forgalmi viszonyok gyarapítására és kibővítésére törekedjenek.

Törvény és a jogosság alapján a békés és önzertelen haladás a nemzetek legmagasabb dicsősége, s miután meg vagyok győződve, hogy Dániel Pál polgártársunk, barátunk és elvtársunk annyiszor a közbizalom folytán, és a mai napon ismét megválasztott képviselőnk és követünk, nem csak a közérdekeknek, hanem a magánfelek ügyeinek is mindenkor buzgó apostola és előmozdítója volt, kívánom, hogy ötlet nemes feladatának teljesíthetése tekintetéből, köztisztelő és becsulésben megélt hajlott kora dacára, nem csak kedves családjának, hanem összes tisztelői, választói, legfőképpen pedig hazánk és nemzetünk öröme és dicsőre az úr Isten okáig éltesse.

Egy jelenvolt választó.

Kis-Ösz (Gottlob), június 28-án.

Tekintetes szerkesztő úr!

A választási mozgalom magásra zajló hullámainak mélysége zajából immár szerencsésen kivergődvén, engedje meg tek. szerkesztő úr, hogy f. hó 27-én lefolyt választásunknak főbb momentumait becses lapja hasábjain elmondhassam.

Midőn a községünkbeli való választók a küzdelem színhelyére, Lovrinba bevonultak, akkor az előbb érkezettek kebelében (egyik-másiknak a fejében is) már széles jövedyé honolt. Lobogó zászlókkal és harsogó zene mellett vonultak végig az utcákon, torkuk-szakadtól eltelve jöletjüket, míg bele nem fáradtak, ebbe az ingenyes munkába, és aztán ki a kocsmában, ki a hevenyében fölütött sátrakban lepihelve a jobb részt választák maguknak, és vagy Bachus, vagy Gambirinus, vagy Mózi (a pálinka mindenható teremője) ő kegyelmének hódoltak egész — a sárga földig. És itt nagyon szépen kérem a tek. szerkesztő urat, ne vegye elő azt az ijesztő vörös plejbaszt, mert ha ez utóbbi állításom nem is volna bebizonyítható a jelenvolt 1667 választóra valamennyire, de egy néhányra bizonyosan, én pedig valamint mindig és mindenkoron, úgy most is hűen és tárgyilagosan akarok referálni.

Választó körületünkben tudvalevőleg, két követjelölt állott egymással szemközt, kik csak annyiban hasonlítanak egymáshoz, hogy mind a kettő jurista. Az egyik mellett a mofelett elszaporodott közterhek, a vizkár stb. — a másik mellett 3 év eredménytelen munkássága, a választói iránt való példátlan gondoskodás és azok ügyeiben való szives közreműködés és buzgólkodás küzdöttek. És a választók többsége elég önző volt, és az előbbi kevesebbre becsülte, mint az utóbbi. Mint már fentebb említettem, az ideai választás rendkívüli érdeklődés és részvevés mellett folyt le, a mennyiben 1667 választó élt a szabad választás legnemesebb és legszebb jogával. Ezek közül Zsirós Lajosra, a lovriai kerület volt országgyűlési képviselőjére szavazott 1211, Schreier Győzre pedig, ki,

a mint a rosz nyelvek beszélék, majd függetlenségi, majd mérsékelt ellenzéki elveket hangoztatott a választók előtt, — 465, és így Zsirós Lajos 754 szótöbbséggel újból meg lett választva a lovriai választókerület képviselőjévé.

A választás befejezése után a Zsiróspárti választók beláthatatlan tömege egértrázó folytonos eljenzés közt vonult jelöltje színtársára, honnan a választás színhelyére kísérté, a hol a bizottság előlölője unnepélyesen kihirdette a választás eredményét, mire az utonnan megválasztott képviselő úr német, oláh és szerb nyelven köszönetet mondott a személyébe helyezték bizalomért és ígérte, hogy teljes erejéből azon lesz, hogy oly törvények alkottassanak, melyek a baza és a honpolgárok javát cselezzék és elő is mozdítják.

Ezután Marschall, szerb-sz.-péteri német tanító vette fel a szót, és lelkes, fölőtte magas röptű szavakban fejtekte ki a megválasztott képviselő érdemeit, melyeknek legeseje az, hogy a nép embere, ki a nép javát nemcsak száján, hanem valóban szíven is hordja, és a ki minden erejével a nép boldogításán fáradozik és annak javát előmozdítani törekszik. Szűnni nem akaró eljenzés követte e beszédet, mire azután kiki kocsi-jához sietett, hogy az amúgy is szerfölött hosszú nyult választás után vagy a győzelem öröndes, vagy a bukás szomorú érzetével induljon édes otthonja felé.

Főlemitem még, hogy egy felszárad huzsár is végig nézte a választás lefolyását, a melynek azonban semmi dolga sem akadt.

Ezek után maradtam a teljes szerkesztő urnak kész szolgálja

Glász József.

Színház.

A mult heten több előadás a beállott hőség miatt elmaradt. Vasnap a „Boccaccio” harmadik előadása csalt csekély számú közönséget a színházba. Hétfőn a „Troubadour”, „Buvós vadász” és a „Traviatta” című operákból adtak egyes részletek. Ez alkalommal különösen Dálnokyné tunt ki a „Buvós vadász” 2-ik felvonásának magánjelenetében, melyet nagy hatással s valóban művészi énekelt. Szerdán Szigligeti „Szökött katonája” adatott. Közönség szép számmal volt jelen, mert ezen előadás, egyszersmind bucsu előadás is volt. Erdélyi Marietta tisztelői egy szallagokkal gazdagon díszített szép koszorúval lepték meg. Az előadás alatt fel-fel-hangzó tapsok meggyőződték a társulatot, hogy közönségünk itteni működésével meg volt elégedve. S ha a partolás még sem állott arányban a társulat érdemeivel, ennek oka egyrészt a magyar színházat látogató közönség csekély számában és abba keresendő, hogy a beállott meleg napok még ezen közönséget is visszatarították a színház látogatásától. Erdélyi Marietta k. a. azon tudattal tavozhatik körünkbeli, hogy feladatának híven megfelelt. Társulata a városunkat meglátogató társulatok legjobbjai közé tartozik, s közönségünk szívesen fog visszamelekezni azon kellemes órákra, melyeket művészi énekével, kedves játékaival néki szerzett. Szívükből monduk ezért neki a viszontlátás reményében egy „Isten hozzád”-ot!

HIRHARANG.

Személyi hír. Hertelendy József főispán ő méltósága f. h. 27-én kormánybiztosi minőségben Verseczre utazott, honnét ma érkezik vissza városunkba.

Nyilvános köszönet. Méltóságos Hertelendy József, főispán ur kegyes volt a helybeli város közéleti ipariskolának 3 rizma finom felbér papirt, 1 tucatt fekete, 1 tucatt színes írónt, 2 doboz acéltollat s 6 tolltartót, kúlden. — Fogadjá ő méltósága ezen nemeskeblű áldozatkészségeért ipariskolai tanintézetünknek leghálásabb köszönetét. N.-Beckerek, 1881. június 15. Az igazgatóság.

Zászlóbontás. A Dániel-párt végrehajtó-bizottsága szombat délután konferentiát tartott. A pártához tartozó polgárok közül számosan gyűlekeztek össze a casino helyiségeiben, hol nyár. Kovács Agost kir. tanácsos elnökele alatt alvégrehajtó bizottságok alkottattak, melyek arra hivatják, hogy az egyes kerületekben a szabadelvű pártot szervezzék és a választás alkalmával a jelöltet győzelemre segítsék. A választási mozgalom egyébként mindkét részről megindult.

Conferentia. Nemcsak a szabadelvű, hanem az ellenzék is tartott conferentiát Péter és Pál napján Steiner gabnakereskedő házában. Valami kétszáz ember jött össze, ezek közül sem a szónokoknak sem a közönség hétharmad részének nincs szavazata. Azért is tartották ünnepnapon, hogy bálmuld publikuma legyen. Alig jöttek össze, már szót is mentek. Csupán azt végezték, hogy szombat reggel a gabna piacpon jönek össze és vonulnak a választási helyre. Egyébként az ellenzék zászlókkal és plakátokkal tartja ébren híveit.

A tüzendészet. Említettük volt, hogy megyénk egyes községei a tüzendészek megállítására a megye által hozott határozat ellen folyamodtak és kérelmük hathatós támogatása végett küldöttséget is menesztettek főispán ő méltóságához, ki azt e napokban fogadta és kérelmük támogatását megígérte.

Választások. A torontálmegeyi ipar-és kereskedelmi kamarai választások július hó 21-én ejtetnek meg.

A helybeli nőparkiállítás. Az országos nőparkiállításra a torontálmegeyi bi-

zottság által felküldendő tárgyak a megyebáz nagy termében 4 napon át közszemlre fog-nak kitétetni. A kiállítás holnap, penteken d. e. 9 órakor unnepélyesen fog megnyitni; a megnyitó beszédet Várady Mihály, törvény-széki elnök tartja. A beletidij a kiállítás első napján 20 kr., a többi napokon 10 kr., szegényebb sorsuak 5 kr. fizetnek. A pénztárnoki teendőket városunk szépei látják el, kiknek névsora a következő: Hertelendy József és Margit, Steinbach Emilie, Szavits Olga, Vécsey Ida és Camilla, Engel A., Parchetich Etelka, Emanuel Sándorka, Mazur Sarolta, Bielek Vilma, Tichy Camilla, Georgievits Krisztina, Steiner Rozsa, Mesznik Leopoldina, Mahalitzky Maria, Fuchs M., Filkovich Lujza, Feigl Emilia és Kusch Irma. A szolgálattétel sorrendje sors-huzás útján döntetik el. Reméljük, hogy városunk lelkes közönsége nem késik a kitűzött czélt tömeges látogatásával előmozdítani.

A nőparkiállítás czéljaira ujabban adakoztak: Nagybecskereki város 20 frtot, baró Liphay Antal úr 10 frtot, Sváb Károly úr 10 frtot, a „nagy-beckerek takarékpénztár” 5 frtot, a „nagy-beckerek takaré- és előlegegyet” 10 frtot, „Torontálmegeyi takaré- és hitelbank” 10 frtot, Bobor Rózané úrnő 5 frtot, Dániel Janosné, Daniel Valeria és Schwarz Mihályné urhölgyek 2—2 frtot.

Befejező ünnepély. Június 29-én tartották a helybeli főgymnasium befejező ünnepélye. Megelőzőleg „Te deum” volt, utána az ünnepély, mely szavalatokkal kezdődött. Volt magyar, német, görög, latin és francia szavallat. Ezt az igazgató lelkes beszéde követte és az ajándékok kiosztása. Ajándékokat a nm. vallás és közokt. miniszter, a város közönsége, Kulfay Lajos polgármester, Zilahy Samuel budapesti könyvkereskedő, Mangold Armin helybeli könyvkereskedő és egyesek küldtek be nagy számmal. Az igazgató befejező szavai után a nagyszámú közönség eltávozván, az értesítők és bizonyítványok osztattak szét. Az értesítő csinos kiállítás és gazdag tartalmu. Első részében bölcsesleti értekezés van Martin Peter tanártól e czímmel: „Az állag fogalma az ujkori filozóphiában.” II. r. „Adatok a főgymnasium történetéhez.” III. r. „Tananyag, tankönyvek és tanárok.” IV. r. „Az intézet felügyelete és tanári kara.” V. r. „Az ifjuság erdemisorozata,” a többi részekben statisztikai kimutatások stb. foglaltanak.

Dalestély. A helybeli dalárda f. hó 25-én ez idén harmadik dalestélyt rendezte a casino-kertjében. A műsorozat a legutóbbi dalestély műsorozatától csak kevéssel tért el, s így újat nem igen hallottunk. Az újdonság ingerét azonban eléggé pótolta a kivitel jelesége. A nagy számú közönség sűrű tapsokkal jutalmazta derék dalárdánk lüzóságát. Az ének után a fátalság táncra kerekedett, mely csak 2 óra felé ért véget. Óhajandó volna, hogy dalárdánk a nyári évad alatt legalább minden hónapban egyszer rendezzen dalestélyt, mi által nemcsak szórakozást szerez közönségünknek, hanem elősegítvén a társas összejöveteleket, a közszellemet is éleszti.

A délvidéken lévő illetékkiszabási hivatalok illetőségi kerületei f. é. július hó 1-től kezdve, a közvetlenül lerovandó illetékek kezeléséről szóló 1881. évi XXXIV. t.-cz. 1-ső fejezetének rendelkezéséhez képest, következő lesz: A temesvári illetékkiszabási hivatal illetősége ki fog terjedni: Temes megyére, Temesvárra és Versecz városára, vagyis a fehértomplói, ippai, temesvári, vingái és verseczi kir. adóhivatalokra. A nagyikindai illetékkiszabási hivatal illetősége ki fog terjedni: Torontálmegeyi, nagyikindai, nagyszentmiklósi, törökkanizsai és zombolyai kir. adóhivatalaira. A nagybecskereki kir. illetékkiszabási hivatal illetősége ki fog terjedni: Torontálmegeyre, Pancsova városára, illetőleg a nagybecskereki, módosi és pancsovai kir. adóhivatalokra. A lugosi kir. illetékkiszabási hivatal illetősége ki fog terjedni: Krassó-Szörény megyére, vagyis a bogosáni, facségi, lugosi, oraviczai, karánsebesi és ó-orsovai kir. adóhivatalokra.

Diszelőadás. Megyénkben a sikeres követválasztások folytán, Erdélyi Marietta színtársulata által, szombaton 1881. évi július hó 2-án, diszelőadás tartatik — a mire a t. cz. közönség figyelmét ez uton is felhívjuk, illetőleg az előadás fényes sikerét — melynél „Szép Galathea” kerül színen — tömeges partolásuk által biztosítani kérjük.

Takarékpénztár mint részvenytársaság. A nagy-szent-miklósi takarékpénztár mint részvenytársaság czégéből Kern János, Klein Ferencz, Reinlein Márton, Schwarz József és Schnabl Armin mint igazgatósági tagok a nagy-kikindai törvényszék által töröltettek és Mészáros Sándor, Klein Jakab, Deutsch Lipót, Bayer F. J., Everni Vilmos mint igazgatósági tagok bejegyeztettek.

Nemeskeblű adományozás. Dr. Gyorgyevics Milós helybeli ügyvéd Steinitzer Géza úrnak, a torontálmegeyi takaré- és hitelbank vezértikárának ötven frtot o. e. azon kéressel adott át, hogy az ezen összeggel legjobb belátása szerint rendelkezék. Steinitzer úr a nemeslelkű adományozó intenciójának akként vélt leginkább megfelelni, hogy az említett 50 frtot azon kéressel küldte be lapunk szerkesztőségéhez, hogy abból 30 frtot a nagy-beckerekéi jótékony növényeknek és 20 frtot a nagy-beckerekéi izraelita növényeknek szolgáltságunk át. Midőn Dr. Gyorgyevics Milós ezen nemes tettét mint utánzásra méltó példát fölemlítjük, kötelességszerűen közöljük az átadott összegekről szóló nyugtákat is. — Nyugta. Alulírt ezennel bizonyítom, hogy 30 frt, azaz harmincz frt o. ért. mai napon

a „Torontál” szerkesztőségétől köszönetem nyilvánítása mellett felvettem. N.-Beckerek, 1881. jun. 28. A nagy-beckerekéi jótékony növények elnöke. — An die löbl. Redaction des „Torontál.” Die mit Ihrer schätzbaren Zuschrift von heute übersendeten 20 fl., zwanzig Gulden Oest. W. dankend bestatigend, werden dieselben dem gedachten Zwecke zugeführt werden. Gr.-Beckerek, den 28. Juni 1881. J. Spiegel.

Bérbeadás. A város tulajdonát képező úrbéri borméresi jog, a f. évi június 26-án tartott árverés alkalmával, Fein Fulop helybeli lakosnak mint legutóbbi ígérőnek o. é. 900 frtnyi évi bérösszegért három egymásután következő évre, bérbeadtatt. Ez elért eredmény tehát előnyösebb városra nézve, mint az utolsó három évben volt, miután 200 frtit nagyobb összeg értett el.

Vizbe fuladtak. Mult szombaton a nagy hidtól nem messze lovakat usztattak a Bégában, melyek közül egy kocsi ügytelensége következtében kettő elragadt az ár az Engel-féle fürészmalomig, honnét már csak megfulladva vonhatták ki azokat.

Üstökös. A napokban hosszú fénysugaru üstökös volt látható az égboltozat nyugati felén. A babonás nép háborút jósolt belőle, némelyek a kormány, mások ismét az ellenzék bukását. Ezek közül a legutóbbi teljesedett be.

Községjegyzői szigorlat Torontálmegeyben legközelebb f. évi szeptember hó 1-én tartatik.

Spányik Irma kisasszony, a nemzeti színház elsőrendű énekesnője f. é. július hó 1-én kezdődő szabadságával megkezdte műutazását. Ez alkalommal különösen Dél-Magyarország nevezetesebb fürdőhelyeit és városait szándekezik meglátogatni. Mint biztos forrásból tudjuk, a kisasszonyt ezen útjában Tollinger Robertúr, N.-Kikinda nevezetesebb gondokaművesze fogja kísérni. A meglátogatóndó helyek közül Mehadia, Buziás és Palics fürdőhelyeket, Arad és Temesvár városokat említjük meg, mint a mely helyekre a hangversenyek rendje már ki is tüzettet. Spányik Irma kisasszony és Tollinger R. úr neveik oly nevek, melyek a műértő közönséget nem mindennapi műlvezetéről biztosítják. A vállalat pedig, mely első sorban vidékünkét tünteti ki, a közönség műértelme és műszerete mellett a legszebb partolásra számíthat. — (Szivesen vennők, ha városunkat is szerencsétlennék. Szerk.)

Az elpáholt iskolaszéki tag. A budapesti Kazinczy-utczai leányiskolában a következő mulatságos történet esett meg. Mayer Aurél jog- és orvostudor mint iskolaszéki tag a vizsgálatról, mely 9 óra tüzeltet ki, elkésett. A vizsgálaton viselt dolgai közül a következő szellemes dolgok említhetők fel. „Tanítóné ne forgolódjék mint ...!” „Vannak anyák, kik azt hiszik, hogy a vizsgálat valami Auslag, azért jelennek meg úgy fölcziczo-mázva”. A támadási jelet valami Russ asszony adta meg, ki a doktor urat „To bitang” kifejezéssel oldalba rugta. Erre a többi asszony is neki esett Mayer urnak és jól elpuffolva kidobták, sőt még a lépesökön is hajtó-vadászatot tartottak rája. Egy becsületes hordár, ki épen az iskola előtt oldaltól azt hitte, hogy valami tolvajt üznek a hölgyek, nyakon csipte az iskolaszéki tagot, kit védekezésében jól meg is rázott. Az igazgató és tanító végre lecsillapították a felzudult hölgyeket. A vizsgálatnak természetesen vége lett.

Gyilkosság. Hajdusiczán f. h. 21-én egy vakmerő gyilkosság fordult elő. Lutz Mihály — a község legtisztességesebb polgárainak egyike s köztisztviselőben állt községi bíró adóvegrehajtás foganatosítása czéljából bizonyos Dutsch István nevű — környékűnkön vakmerő gonosztevőnek ismert egyén — házában megjelent — s bár az adóvegrehajtások a felek iránti legnagyobb kímélettel vezettettek, e gonosztevő a bíró hivatalos eljárása közben sértegetni kezdette, s midőn ez őt rendre utasította, Dutsch gyilkot doftott a bíró oldalába, ki is 23 órai kínos szenvedés után a jobb létre szenderült. Miután pedig a községben még egy ily gonosztevő létezik, kitől hasonló merényletet várunk s ez irányban fenyegetések is történtek, a községi előjáróság az adókat behajtani vonakodik.

Budapesten hűlye-nevelő intézetet állított Frim Jakab (Alkotás utca 16. sz.) Akinek ily szerencsétlen gyermeke van, forduljon hozzá. Az intézetet a kultuszminiszterium 12311. sz. a melegen ajánlja.

Román álmódos. Hogy a románok semmi politikai eszélylyel sem bírnak, mutatja egy 1882. évre szóló oláh kalendárium is, mely véletlenül kezünkbe került. A nagymértékű hallucinációban szenvedő oláh írók hazánk egyes területeiről még most is úgy ír-nak, hogy a magyarok ide csak úgy betolakodtak, hogy a Cserna folyótól felfelé terjedő rész a Közép-Kárpátokig nemcsak névleg, hanem tényleg is román föld. Nem érdemelne ez az egész felemlítést sem, ha ilyféle könyvek nem a bukaresti hivatalos nyomdából kerülnek ki. Felhívjuk könyvkereskedőinket, hogy az efféle bolondgombákat ne bocsássák áruba a mi gyér számú oláh népünknek.

Szerkesztői nyiltposta.

Stein. urnak, helyben. Kivánságának eleget teünk. A nyugtát tőlünk árvehetők.

